

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

«Η παρούσα πανδημία ήταν περίοδος πνευματικής αναγέννησης και ελπίδας και μοναδική ευκαιρία για λειτουργική και συνολική αναγέννηση της Εκκλησίας. Υπήρξε συγκλονιστική εμπειρία βίωσης της αυθεντικής φύσης της Εκκλησίας και οραματισμού επιστροφής στο παραδοσιακό καθεστώς της ιερωσύνης όλων των πιστών και αναβίωσης μιας ευρύτερης μόνιμης Διακονίας, ανδρών και γυναικών».

Αυτό ήταν το γενικό συμπέρασμα και η πρόταση του διεθνούς διαδικτυακού σεμιναρίου με θέμα «Θρησκευτικές κοινότητες και εκκλησία σε περιόδους πανδημίας», που διοργάνωσε από τις 6 έως τις 11 Απριλίου 2020, το Κέντρο Οικουμενικών, Ιεραποστολικών και Περιβαλλοντικών Μελετών «Μητροπολίτης Παντελεήμων Παπαγεωργίου» (CEMES), στο πλαίσιο του διορθοδόξου Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Ορθόδοξη Οικουμενική Θεολογία» (MOET) του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος (IHU).

Την οργάνωση του σεμιναρίου ενθάρρυνε η δημόσια τολμηρή ομολογία Ορθόδοξου ιεράρχη, ότι «εμείς οι κληρικοί είμαστε υπεύθυνοι για το γεγονός ότι οι πιστοί μας δεν έχουν ιδέα τι πραγματικά σημαίνει η Ευχαριστία. Ήρθε η ώρα να αναγνωρίσουμε τα λάθη μας και να μετανοήσουμε». Ήρθε επίσης στη μνήμη μας αυτό που πριν από μισό αιώνα ανέφερε ο αείμνηστος π. Αλέξανδρος Schmemmann αναφερόμενος σε μια παρόμοια κρίση, την οποία χαρακτήρισε ως «μια σημαντική καταιγίδα» για την εκκλησιολογική ανανέωση στην Ορθόδοξη διασπορά. Με βάση την παραπάνω αναφορά, το σεμινάριο θεώρησε την παρούσα πανδημία COVID-19 ως σημαντική και ευλογημένη ευκαιρία για καθολική αναγέννηση στην Ορθόδοξη Εκκλησία και πέραν αυτής.

Το σεμινάριο συγκέντρωσε επιστήμονες από όλο τον κόσμο: από δεκαπέντε χώρες και από τις πέντε ηπείρους: ΗΠΑ, Ρωσία, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδά, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Συρία, Ουκρανία, Νέα Ζηλανδία, Νότια Αφρική, Βραζιλία, Τουρκία, Γεωργία και την Ελλάδα, οι οποίοι συσκέφτηκαν για την παρούσα πανδημία και τον τρόπο που αυτή επηρεάζει τις Εκκλησίες. Χάρη στις ηλεκτρονικές διευκολύνσεις που διέθεσε το IHU το σεμινάριο απετέλεσε ένα ανοιχτό φόρουμ συλλογικού προβληματισμού σε πραγματικό χρόνο πάνω στις διάφορες πτυχές της εκκλησιαστικής ζωής, με τους μετέχοντες να καταθέτουν τις επιστημονικές απόψεις και να μοιράζονται πληροφορίες σχετικά με το θέμα από όλο τον κόσμο.

Τις πέντε ενότητες του σεμιναρίου κάλυψαν σχεδόν όλους τους τομείς της θεολογικής επιστήμης (Βιβλική, Λειτουργική, Ιστορική, Θεολογική, Εκκλησιολογική, Οικουμενική, Διαθρησκειακή, Ιεραποστολική και Ποιμαντική) παρακολούθησαν περισσότεροι από 200 συμμετέχοντες, με σύντομες εισηγήσεις

σχεδόν όλων (17) των μελών του διδακτικού προσωπικού του ΜΟΕΤ, διάσημων επιστημόνων από το εξωτερικό (10) και άλλων επιστημονικών κλάδων (Νομική και Ιστορία), ενός επισκόπου, 7 ακαδημαϊκών κληρικών, καθώς και νεότερων ερευνητών και κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων. Σε όλες τις ενότητες υπήρξε συζήτηση και την τελευταία ημέρα του σεμιναρίου έγινε αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες.

Το σεμινάριο απευθύνει ταπεινά στην ακόλουθη έκκληση προς τις Ορθόδοξες Εκκλησίες για ενδελεχή επανεξέταση της εκκλησιολογικής, λειτουργικής και ιεραποστολικής έκφρασης της Εκκλησίας μας:

- (1) Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή (*Καιρός*) να διευρύνουμε την Ευχαριστιακή μας εκκλησιολογία με την Βαπτισματική θεολογία, ώστε να ξαναζωντανέψει η ιεροσύνη όλων των πιστών, που ταυτόχρονα θα οδηγήσει σε συνειδητοποίηση της ιεραποστολικής τους μαρτυρίας.
- (2) Μια λειτουργική αναγέννηση έχει καταστεί επείγον καθήκον, ώστε όλοι οι μετέχοντες στην λατρευτική ζωή της εκκλησίας να κατανοήσουν τον πλούτο της λειτουργικής παράδοσης της Εκκλησίας, ώστε να ενεργούν συνειδητά ως συλλειτουργοί στη μυστηριακή της ζωή. Είναι ζωτικής, επιπλέον, σημασίας τα βιβλικά αναγνώσματα να προσφέρονται σε μετάφραση.
- (3) Η Θεία Ευχαριστία, το κατ' εξοχήν μυστήριο της Εκκλησίας, θα πρέπει επί τέλους να απαλλαγεί από όλες τις σακραμενταλιστικές, σχεδόν μαγικές, επικαλύψεις, που βίωσαν πολλοί κατά τα πρώτα στάδια της παρούσας πανδημίας. Μια προσεκτική κριτική μελέτη και θεολογική εξέταση της ιστορίας της Εκκλησίας σε παρόμοιες κρίσεις θα είναι σημαντική και ευεργετική.
- (4) Η μαρτυρία του Ευαγγελίου στη σημερινή νεωτερική και μετανεωτερική κοινωνία πρέπει να περιλαμβάνει τη φροντίδα για τη δημιουργία του Θεού ως αναπόσπαστο μέρος της αποστολής της Εκκλησίας, την επανασύσταση της τάξης των διακονισμών ως ζωτικό μέρος της διακονίας της, καθώς και άλλες πτυχές της κοινωνικής της διδασκαλίας, όπως εκφράστηκε και επισημάνθηκε στο πρόσφατο κείμενο «Για να ζήσει ο κόσμος».
- (5) Η παρούσα πανδημική κατάσταση έφερε τις διηρημένες Εκκλησίες μας σε στενότερη συνεργασία και κατέστησε πιο επείγουσα την αναζήτηση της Εκκλησίας μας για την ορατή ενότητα της Εκκλησίας του Χριστού.
- (6) Τέλος, η χρήση νέων τεχνολογικών δυνατοτήτων, όπως υιοθετήθηκαν με σύνεση κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσιμης περιόδου, είναι πολύτιμα εργαλεία για την αναβίωση της ιερωσύνης του συνόλου των πιστών.

Οι θεολογικές, βιβλικές και λειτουργικές μαρτυρίες που υποστηρίζουν αυτές τις σκέψεις που συνοπτικά παρατίθενται παραπάνω θα είναι διαθέσιμο από την CEMES τόσο σε ηλεκτρονική οπτικοακουστική μορφή όσο και ως έντυπο βιβλίο.

Το τελικό ανακοινωθέν σχετικά με τις εργασίες του σεμιναρίου μαζί με μια σύντομη έκθεση σχετικά με τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν είναι διαθέσιμο στη ηλεκτρονική σελίδα του Κέντρου: cemes-en.weebly.com, και στο <https://www.scribd.com/document/457174660>.